

матеріальною базою, що створює умови для здійснення перших кроків до вибору майбутньої професії. Проте, варто зауважити, що кінцевою метою шкільної освіти у цих коледжах вбачають не лише у професійному становленні, найважливішим завданням є виховання всебічно розвиненої творчої особистості, соціально та морально підготовленої до дорослого життя.

Ключові слова: профорієнтоване навчання, міські технологічні коледжі Англії, успішне працевлаштування.

ЗМІСТ КУРСУ ФІЗИКИ ТА МЕТОДИКА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ В ГІМНАЗІЇ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Микола Головка, к. пед. н.

*Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна*

У 2018 році розпочинається запровадження Державного стандарту базової і повної середньої освіти другого покоління у частині профільної школи. Затверджено навчальні програми з фізики і астрономії, проведено конкурсний відбір проектів підручників для 10 класу. Відповідно, завершилося формування навчально-методичного забезпечення базового курсу фізики: у практику закладів освіти упроваджено підручники фізики для 7–9 класів, розробляються та апробуються сучасні методичні системи реалізації змісту навчання.

Проаналізуємо особливості розбудови змісту та методики навчання фізики в гімназії у контексті європейських тенденцій розвитку базової освіти.

У більшості європейських країн курс фізики є самостійним предметом в основній школі. У формуванні його змісту та методики реалізації домінує компетентнісний підхід, який передбачає відмову від орієнтації на трансляцію знань та формування навичок. Пріоритетами опанування природничих предметів стає формування та розвиток в учнів соціальних та індивідуальних вмінь і навичок, ставлень та цінностей, етичних,

моральних орієнтирів, сприйняття культурної спадщини, поцінування довкілля [с. 183–184].

В курсах природничих предметів запроваджуються надпредметні або позапредметні теми з метою більш повного висвітлення комплексності сучасного світу. Включаються теми з історії розвитку науки, про зв'язок науки і суспільства. Вивчення природничих предметів спрямовується на формування в учнів особистісних характеристик, які дадуть можливість успішно застосовувати природничі знання в житті. Основна увага приділяється не тільки знанням, а в першу чергу практичним умінням, вмінням опрацьовувати дані, формуванню наукового мислення, умінням представляти та обговорювати процедури отримання результатів та самі результати. Акцент робиться на набутті учнями вмінь розв'язувати проблеми за таким алгоритмом: виокремити проблему, знайти шляхи для її розв'язання, розробити план розв'язання проблеми, реалізувати його, оцінити досягнуті результати [с. 191–192].

Зміст базового курсу фізики вітчизняної школи згідно вимог державного стандарту 2011 р. був реалізований у навчальній програмі з фізики для 7–9 класів (2012 р.). У 2015 році за результатами ґрунтовного аналізу зміст загальної середньої освіти, виконаного фахівцями наукових установ НАПН України, були розроблені рекомендації щодо його вдосконалення. Було відзначено необхідність конкретизації предметних компетентностей з природничих предметів, зокрема й з фізики, визначення внеску у формування ключових компетентностей, розвантаження змісту навчання базового рівня та приведення його у відповідність віковим особливостям учнів, запровадження міжпредметних тем узагальнюючого змісту, вироблення наскрізних змістових ліній для галузі «Природознавство», акцентування уваги на ціннісних орієнтаціях учнів в навчальних, родинних, соціальних, екологічних, здоров'язбережувальних ситуаціях.

Одним із пріоритетів удосконалення змісту базової загальної середньої освіти навчання та побудови методичних систем його реалізації було визначено посилення практико-орієнтованої спрямованості як умови мотивації учнів, формування в них стійкого прагнення до самоосвіти та саморозвитку, навчання впродовж життя, гармонійної взаємодії з природою та соціумом [1].

У 2015 році було здійснено модернізацію базового курсу фізики у напрямі розвантаження змісту від другорядних елементів інформа-

тивного спрямування, засвоєння яких носить репродуктивний характер, посилення компетентнісного підходу у формуванні змісту навчання через компетентнісну спрямованість системи вимог до рівнів навчальних досягнень учнів, включення елементів, засвоєння яких відбувається із використанням методів активного навчання і проектується на формування предметної та ключових компетентностей учнів, розширення можливостей для вчителя фізики щодо реалізації авторських методичних систем.

У 2017 році навчальну програму з фізики для 7–9 класів було оновлено та конкретизовано внесок у формування ключових компетентностей. Виокремлено такі наскрізні змістові лінії, як «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність». Вони орієнтовані на висвітлення у навчально-виховному процесі з фізики особистісно значущих ідей та співвідносяться з ключовими компетентностями, які є основою формування ціннісних і світоглядних орієнтацій учня, важливих для вирішення практичних ситуацій.

Таким чином, напрями розбудови курсу фізики гімназії відповідають тенденціям розвитку змісту європейської базової природничої освіти. Відповідно, ефективна його реалізація передбачає запровадження методичних систем компетентісно орієнтованого навчання фізики, що забезпечують формування ставлень та цінностей, навичок вирішення практичних завдань.

Ключові слова: курс фізики гімназії, компетентність, методика компетентісно-орієнтованого навчання.

Література

1. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ — початок ХІ ст.): монографія / О. І. Локшина. — К.: Богданова А. М., 2009. — 404 с.
2. Про зміст загальної середньої освіти: Науково-аналітична доповідь / За заг. ред. В. Г. Кременя. — К.: НАПН України, 2015. — 118 с.
3. Фізика. 7–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>.